

УДК 613.63:658(477-25)

РОЛЬ ПРОФІЛАКТИЧНИХ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОЄЧАСНОГО ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ М. КИЄВА

Гречківська Н. В.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Вступ. Оцінка здоров'я робітників та рівні захворюваності, у тому числі з професійної патології, через зміни соціально-економічного устрою в державі набула особливої гостроти. Реформування Державної санітарно-епідеміологічної служби позначилося на якості надання медичної допомоги працівникам: усунуло санітарно-епідеміологічну службу від контролю за організацією проведення профілактичних (періодичних) медичних оглядів, призвело до значних порушень термінів оформлення санітарно-гігієнічних характеристик умов праці працівників з підозрою на професійні захворювання.

Мета дослідження. Узагальнити результати профілактичних (періодичних) медичних оглядів працівників певних категорій підприємств м. Києва в динаміці спостереження 2008–2013 років для визначення пріоритетних напрямів профілактики професійних захворювань.

Матеріали та методи дослідження. Проведено обробку звітних бланків «Оперативна інформація», висновків ЦЛЕК ДУ «Інститут медицини праці НАМН України», даних Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, системний аналіз та узагальнення результатів профілактичних (періодичних) медичних оглядів працюючих в шкідливих та небезпечних умовах праці в динаміці 2008–2013 років.

Результати. Визначено, що абсолютна кількість працюючих, зайнятих виробничою діяльністю на підприємствах м. Києва щорічно зменшується, а кількість працюючих у шкідливих та небезпечних умовах праці – збільшується. На долю жінок припадає близько 30 % від загальної кількості працюючих у шкідливих та небезпечних умовах праці. Упродовж 2008–2013 років зареєстровано 63 випадки вперше виявлених хронічних професійних захворювань, визначені групи диспансерного спостереження та контингенти працівників, що потребували раціонального працевлаштування.

Висновки. Основною галуззю, що формує професійну патологію в м. Києві, залишається машинобудівна промисловість. У шкідливих та небезпечних умовах праці працюють 29,14 % робітників. У динаміці спостереження 2008–2013 років відмічається тенденція щодо зниження відсотку охоплення профілактичними медичними оглядами робітників певних категорій і збільшення відсотку кількості працівників, що потребують раціонального працевлаштування. Майже 51 % робітників, які потребують переведення на інші роботи, продовжують працювати в шкідливих та небезпечних умовах праці. Реформування Державної санітарно-епідеміологічної служби усунуло службу від контролю за організацією проведення профілактичних медичних оглядів працівників певних категорій та контролю за виконанням рекомендацій за результатами профілактичних медичних оглядів. Ураховуючи значну кількість громадян України, що працюють за умов впливу шкідливих та небезпечних виробничих факторів, вкрай актуальним залишається проведення профілактичних медичних оглядів, розробка пріоритетних методів профілактики професійних захворювань в сучасних умовах.

Ключові слова: професійні захворювання, диспансеризація, профілактичні медичні огляди, профілактика

Вступ

Сьогодні Україна стоїть перед вирішенням цілої низки важливих економічних, політичних, соціальних питань. Головним, базовим ресурсом для реалізації поставлених завдань є людський капітал [2].

Затверджений Верховною Радою України від 04.04.2013 р. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014–2018 роки» задекларував формування сучасного безпечного та здорового виробничого середовища, мінімізацію ризиків

виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій на виробництві.

На жаль, економічна ситуація в Україні обмежує впровадження сучасних технологій, технічних та організаційних заходів, спрямованих на покращання умов праці й профілактику професійних захворювань і нещасних випадків на виробництві.

За даними Держкомстату України кількість працюючих в основних галузях економіки в умовах, що не відповідають санітарним нормам, складає 27,4 % від облікової кількості штатних працівників. Кожен четвертий працює в умовах дії шкідливих факторів,

рівні яких перевищують граничнодопустимі. Найгірші умови праці у видобувній промисловості, важкому машинобудуванні, верстатобудуванні. На малих та середніх підприємствах недержавної форми власності кількість об'єктів, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам і правилам, складає приблизно 70,8 % [6].

Встановлено, що в більшості випадків на робочих місцях (понад 90 %) рівні шкідливих факторів значно перевищують допустимі, у тому числі в 31,3 % випадків – від 10 до 100 разів, у 7,3 % – більше, ніж у 100 разів. У цілому в усіх галузях економіки лише 29,4 % об'єктів відповідають вимогам санітарного законодавства [1, 3].

Наказом МОЗ України від 21.05.2007 року № 246 «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій» регламентується порядок проведення медичних оглядів, визначається обсяг лабораторних та інструментальних методів дослідження з урахуванням шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища для визначення стану здоров'я працівників і професійної придатності до професії.

Як відомо, характеристика здоров'я населення – це комплексний показник, який характеризується кількісними показниками демографічних процесів, стану фізичного розвитку населення, захворюваності та інвалідності.

Реформування Державної санітарно-гігієнічної служби, яке відбувається в державі, позначилося на якості надання медичної допомоги працюючим: практично усунуло санітарно-епідеміологічну службу від контролю за організацією проведення профілактичних медичних оглядів, призвело до значних порушень термінів оформлення санітарно-гігієнічних характеристик та інформаційних довідок щодо умов праці працівникам з підозрою на професійне захворювання або отруєння. Фактичний рівень професійної захворюваності не корегує з умовами праці та безпеки виробництва [4, 7, 8].

Оцінка здоров'я робітників та рівні захворюваності, у тому числі з професійної патології, через зміни соціально-економічного устрою в державі набули особливої гостроти. Проведений аналіз професійної захворюваності працівників м. Києва впродовж останніх років свідчить про те, що показники професійної захворюваності занижені. Щороку спостерігається недовиявлення випадків профзахворювань на ранніх стадіях розвитку, що є наслідком низького охоплення профілактичними

медичними оглядами, незадовільним рівнем підготовки лікарів з професійної патології та застарілою матеріально-технічною базою бюджетних закладів охорони здоров'я, на базі яких створені та функціонують медичні комісії з проведення профілактичних медичних оглядів [5]. Основним завданням профілактичних медичних оглядів є рання діагностика професійних захворювань. Але відсутність диспансерного спостереження за результатами профілактичних медичних оглядів, щорічна зміна закладу охорони здоров'я для проведення профілактичного медичного огляду призводять до виявлення захворювань на пізніх стадіях розвитку, коли реабілітація є малоефективною, а повернення працівника у виробництво стає неможливим.

Реформування медичної галузі, яке розпочато в країні, передбачає залучення лікарів загальної практики – сімейної медицини, лікарів-терапевтів дільничної мережі до медико-санітарного обслуговування працюючого населення та здійснення диспансерного нагляду. У зв'язку з цим виникає необхідність долучити медико-санітарну допомогу первинного рівня надання медичної допомоги із існуючими закладами та лікарями до загальної системи профпатологічної допомоги працівникам певних категорій і забезпечити підготовку сімейних лікарів з профпатології.

Мета дослідження – узагальнення результатів профілактичних (періодичних) медичних оглядів працівників певних категорій підприємств м. Києва в динаміці спостереження 2008–2013 років для визначення подальших напрямів профілактики професійних захворювань.

Матеріали та методи дослідження

Проведено обробку звітних бланків «Оперативна інформація», «Заклучні актів за результатами періодичного медичного огляду», наданих 42 закладами охорони здоров'я м. Києва, які здійснюють профілактичні медичні огляди працюючих у шкідливих та небезпечних умовах праці. Було проаналізовано медичні висновки Центральної лікарсько-експертної комісії ДУ «Інститут медицини праці Національної академії медичних наук України» щодо наявності професійного характеру захворювання. Було проведено аналіз та узагальнення результатів профілактичних (періодичних) медичних оглядів працівників певних категорій динаміки спостереження 2008–2013 років. Проведено математичну обробку отриманих результатів.

Результати дослідження та їх обговорення

У м. Києві нараховується близько 2268 промислових об'єктів з наявністю шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища різних галузей виробництва. Основною галуззю, що формує професійну патологію в м. Києві, залишається машинобудівна промисловість.

Загальна кількість працюючих, зайнятих на підприємствах, в установах та в організаціях м. Києва, що займаються виробничою діяльністю (за даними міжрайонних управлінь Державної санітарно-епідеміологічної служби на 01.01.2014 р.) становить 286 514 осіб, що порівняно з 2012 роком – є зниженням на 21,18 % (рис. 1).

Загальна кількість працюючих у шкідливих та небезпечних умовах праці в 2013 році – 83 494 працівників, що становить 29,14 % від загальної кількості працюючих у м. Києві, у тому числі жінок – 27 248 осіб (32,63 % від загальної кількості пра-

цівників шкідливих та небезпечних професій). Відносні показники розподілу працівників певних категорій за статтю в динаміці спостереження упродовж 2008–2013 років наведено на рисунку 2.

На жаль, лише на 917 промислових об'єктах у 2013 році були визначені категорії для медичних оглядів працівників певних категорій.

Відсотки охоплення профілактичними (періодичними) медичними оглядами серед працівників певних категорій упродовж 2008–2013 років, які підлягали проходженню профілактичних медичних оглядів згідно із затвердженими в СЕС списками, надано на рисунку 3.

Порівняльний розподіл випадків хронічних професійних захворювань на підприємствах м. Києва, виявлених за період спостереження упродовж 2008–2013 років, надано в таблиці.

Упродовж 2008–2013 років в м. Києві зареєстровано 63 випадки хронічних професійних захворювань.

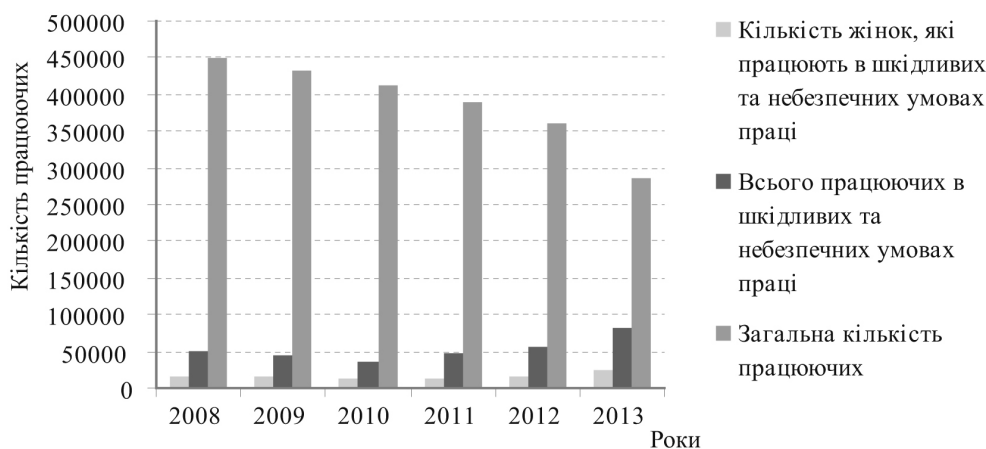

Рис. 1. Розподіл загальної кількості працюючих на промислових підприємствах м. Києва в динаміці спостереження упродовж 2008–2013 років

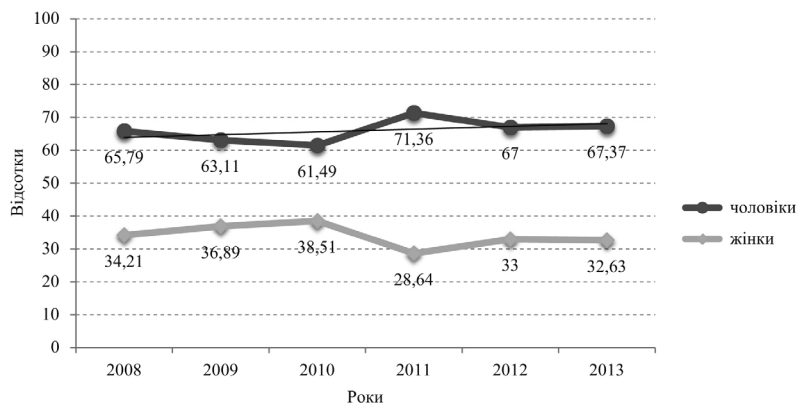

Рис. 2. Відносні показники розподілу працівників певних категорій за статтю в період спостереження в 2008–2013 роках

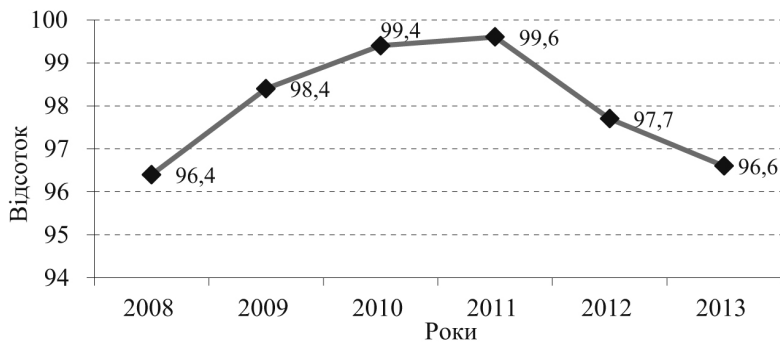

Рис. 3. Охоплення медичними оглядами у 2008–2013 роках

Динаміка професійної захворюваності в м. Києві досить нестабільна. У 2008–2013 роках спостерігається зменшення кількості випадків професійних захворювань (з 18 випадків у 2008 році до 3 випадків у 2013 році) і зменшення рівня захворюваності від 3,4 на 10 000 працюючих у 2008 році до 0,36 – у 2013 році.

Аналізуючи стан професійної захворюваності в Україні за аналогічний період, слід зазначити, що у 2008–2013 роках також спостерігається загальна тенденція щодо зниження кількості випадків про-

фесійних захворювань (з 6700 у 2008 році до 6145 у 2012 році) і деяке зменшення рівня захворюваності від 4,5 на 10 000 працюючих у 2008 році до 3,8 – у 2012 році. Ці показники залежать від багатьох факторів: форми власності підприємств, підпорядкованості медичної комісії з проведення профілактичних медичних оглядів, своєчасного складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці фахівцями Державної санітарно-епідеміологічної служби, що суттєво відбивається на показниках професійної захворюваності.

Таблиця

Уперше зареєстровані хронічні профзахворювання на підприємствах м. Києва в 2008–2013 роках

Підприємство	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ВАТ «Експериментально-механічний завод «Металіст»	2	-	-	-	-	-
НДІ фізотерапії та пульмонології	1	-	-	2	-	-
Завод «Більшовик»	4	5	3	2	1	-
КП «Київтрактордеталь»	1	-	-	-	-	-
Філіал «Житлоенерго «Київенерго»	1	-	-	-	-	-
ВАТ «Завод «Ленінська кузня»	5	3	2	2	2	-
Філія ДП «Антонов»	2	-	-	1	2	1
ТОВ «Бетон-комплекс»	1	-	-	-	-	-
ДП АТ «Пластмаш»	1	-	-	-	-	-
Київська міська туберкульозна лікарня № 2	-	-	-	1	-	-
ВАТ «Поліграфкнига»	-	1	1	-	-	-
КП «Київміськсвітло»	-	-	1	-	-	-
ТОВ «Перший трубний завод»	-	-	1	-	-	-
ВАТ «АК «Київводоканал»	-	-	1	1	-	-
Теплові мережі «Київенерго»	-	-	1	-	-	-
ТОВ «Фірма «Т.М.М.»	-	-	1	-	-	-
Завод «Арсенал»	-	-	-	1	-	-
ЗАТ «Фірма «Укргідроспецбуд-1»	-	-	-	1	-	-
ДП «Антонов»	-	-	-	-	1	-
ДП ВО «Київприлад»	-	-	-	-	1	1
«Завод 410 ЦА»	-	-	-	-	2	-
ДАХК «Артем»	-	-	-	-	1	-
Міський ПТД № 3	-	-	-	-	1	1
Усього	18	9	11	11	11	3

Нозологічними формами професійної патології, що були зареєстровані на підприємствах м. Києва в 2013 році, є нейросенсорна приглухуватість, захворювання на туберкульоз медичного працівника та хронічна інтоксикація свинцем. Гострих професійних захворювань на підприємствах м. Києва впродовж 2008–2013 років не реєстрували.

Щорічно за результатами профілактичних медичних оглядів виявляються працівники з ранніми ознаками професійної патології та загальносоматичною патологією, які потребують диспансерного спостереження та лікування. Так, за результатами медичних оглядів працівників певних категорій м. Києва в 2013 році було взято на диспансерний облік – 11 077 пацієнтів (22,08 % від загальної кількості оглянутих). Загальносоматичну патологію було діагностовано в 15 313 працівників (30,5 % від загальної кількості оглянутих). Структуру виявленої загально-соматичної патології за результатами профілактичних медичних оглядів працівників певних категорій у 2013 році надано на рисунку 4.

У структурі загальносоматичної патології працівників підприємств м. Києва за результатами профілактичних медичних оглядів хвороби системи кровообігу займають найбільшу частку – 39,62 %, хвороби ока та придаткового апарату – 17,04 %, хвороби органів травлення – 10,37 %.

За результатами профілактичних (періодичних) медичних оглядів у 2013 році за станом здоров'я підлягало переведенню на іншу роботу без впливу

шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища 1729 робітників. Фактично за результатами медичних оглядів було переведено впродовж 2013 року – 849 осіб (49,1 %). Таким чином, майже 50 % працівників, які підлягали раціональному працевлаштуванню, продовжують працювати в шкідливих та небезпечних умовах праці.

Окремо слід охарактеризувати співпрацю з закладами Державної санітарно-епідеміологічної служби впродовж 2013 року. Якщо в попередні роки динаміка співпраці була досить позитивною: проводилися спільні виробничі наради з питань поліпшення та контролю якості проведення профілактичних медичних оглядів, здійснювалися регулярні спільні перевірки діяльності закладів охорони здоров'я, вирішувалися конфліктні ситуації, то в 2013 році жодного спільного заходу, на жаль, не відбулося. Державна санітарно-епідеміологічна служба втрачає свої позиції щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного нагляду як за промисловими об'єктами, так і за контролем закладів охорони здоров'я, що займаються проведенням профілактичних медичних оглядів.

За результатами профілактичних медичних оглядів та звернень громадян до головного спеціаліста з професійної патології м. Києва на адресу Державної санітарно-епідеміологічної станції було надіслано 28 запитів на складання санітарно-гігієнічних характеристик умов праці працівників з підозрою на професійне захворювання. Фактично впродовж року було складено 18 санітарно-гігієнічних характеристик з

Рис. 4. Структура виявленої загальносоматичної патології за результатами профілактичних медичних оглядів працівників підприємств м. Києва в 2013 році

значним порушенням терміну оформлення. Решта санітарно-гігієнічних характеристик так і не надійшла в 2013 році виключно з ініціативи закладів СЕС.

Таким чином, показники професійної захворюваності працівників певних категорій підприємств м. Києва не відображають реальну ситуацію щодо об'єктивного рівня професійної захворюваності. В умовах економічної ситуації та реформування Державної санітарно-епідеміологічної служби та системи охорони здоров'я назріла негайна потреба в удосконаленні системи медико-санітарної допомоги працюючим, системі виявлення та реєстрації професійних захворювань.

Ураховуючи значну кількість громадян України, що працюють в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих факторів, вкрай актуальним залишається реорганізація порядку проведення профілактичних медичних оглядів працівників певних категорій з залученням лікарів сімейної медицини до загальнодержавної справи збереження здоров'я працюючої людини. Необхідно надати профілактичній спрямованості медичній галузі та пріоритетності медичного обслуговування працюючого населення на державному рівні [12].

Підготовлений та поданий на затвердження до МОЗ України наказ «Про удосконалення системи надання профпатологічної допомоги працюючим в Україні» з відповідним Порядком надання спеціалізованої профпатологічної допомоги працівникам певних категорій відповідає викликам часу, і його впровадження на рівні країни дозволить реалізувати існуючі профілактичні заходи в умовах лімітованого матеріально-технічного, ресурсного й кадрового забезпечення в сучасних умовах.

На наш погляд, реалізація Порядку надання спеціалізованої профпатологічної допомоги працівникам певних категорій з урахуванням загальних вимог реформування медичної галузі дозволить організувати й створити відповідну профільну систему медико-санітарної та спеціалізованої профпатологічної допомоги працюючому населенню для збереження здоров'я та подовження трудового довголіття.

Висновки

1. Основною галуззю, що формує професійну патологію в м. Києві, залишається машинобудівна промисловість. Загальна кількість працюючих на промислових підприємствах м. Києва в умовах економічної кризи продовжує знижуватися, а

кількість працюючих у шкідливих та небезпечних умовах праці — збільшується. У шкідливих та небезпечних виробничих умовах працюють близько 30 % робітників.

2. Упродовж 2008—2013 років у м. Києві зареєстровано 63 хронічних професійних захворювань (гострі випадки професійних захворювань упродовж зазначеного періоду спостереження не реєстрували). Спостерігається тенденція щодо зниження кількості випадків професійних захворювань (з 18 випадків у 2008 році до 3 випадків у 2013 році) і зменшення рівня захворюваності від 3,4 на 10 000 працюючих у 2008 році до 0,36 — у 2013 році, що співпадає з загальнодержавною тенденцією.
3. У структурі загальносоматичної патології працівників підприємств м. Києва за результатами профілактичного медичного огляду 2013 року найбільшу частку займають хвороби системи кровообігу — 39,62 %, хвороби ока та придаткового апарату — 17,04 % та хвороби органів травлення — 10,37 %.
4. Реформування Державної санітарно-гігієнічної служби, яке відбувається в державі, практично усунуло санітарно-епідеміологічну службу від контролю за організацією проведення профілактичних медичних оглядів і контролю за виконанням рекомендацій за результатами профілактичних медичних оглядів. Спостерігається тенденція щодо зниження відсотка охоплення медичними оглядами контингенту працівників певних категорій і збільшення відсотка працівників, які залишаються працювати в шкідливих та небезпечних умовах праці, незважаючи на рекомендації медичних комісій щодо раціонального працевлаштування.
5. Враховуючи сучасний стан медичної галузі та Державної санітарно-епідеміологічної служби в Україні, необхідно поновити взаємодію закладів охорони здоров'я та Державної санітарно-епідеміологічної служби щодо забезпечення контролю та підвищення якості надання медико-санітарної та профпатологічної медичної допомоги працівникам певних категорій.
6. З метою підвищення якості надання медико-санітарної допомоги працюючим і підвищення якості надання медичної допомоги необхідно залучити лікарів загальної практики — сімейної медицини до підготовки з професійної патології на курсах тематичного удосконалення Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Література

1. Басанець А. В. Проблеми професійної патології в Україні та роль профпатологічної служби у збереженні трудового потенціалу / А. В. Басанець, А. М. Нагорна // Актуальні питання професійних захворювань в Україні (24-25 квітня 2008 року): матеріали науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 4–6.
2. Богатирьова Р. В. Детермінанти здоров'я та національна безпека / Р. В. Богатирьова. – К. : ВД «Авіцена», 2011. – 446 с.
3. Буршманов А. Ю. Новые аспекты предварительных и периодических медицинских осмотров / Буршманов А. Ю., Крестов А. С. // Материалы X Всероссийского конгресса «Профессия и здоровье». – М., 2011. – С. 92–93.
4. Нормативно-правове забезпечення профілактики в медицині праці / Грузова Л. М., Лубянова І. П., Варивончик Д. В., Соколова М. П. // Збірник тез

доповідей «Першого Всеукраїнського конгресу з медичного права і соціальної політики», 14–15 квітня 2007 року, м. Київ. – С. 42–43.

5. Кундієв Ю. І. Професійна захворюваність в Україні у динаміці довгострокового спостереження / Ю. І. Кундієв, А. М. Нагорна // Український журнал з проблем медицини праці. – 2005. – № 1. – С. 3–11.

6. Кундієв Ю. І. Стратегія забезпечення безпечних умов праці і збереження здоров'я працюючих в Україні на 2006–2010 роки / Кундієв Ю. І., Нагорна А. М., Чернюк В. І. // Український журнал з проблем медицини праці. – 2005. – № 3–4. – С. 4–10.

7. Кундієв Ю. І. Професійне здоров'я в Україні. Епідеміологічний аналіз / Ю. І. Кундієв, А. М. Нагорна. – К. : Авіцена, 2006. – 316 с.

8. Тимошина Д. П. Професійний добір як соціальна вага складова медичних оглядів працівників / Тимошина Д. П., Лубянова І. П. // Актуальні проблеми транспортної медицини. – 2008. – № 3 (13). – С. 55–72.

Гречковская Н. В.

РОЛЬ ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ МЕДИЦИНСКИХ ОСМОТРОВ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ СВОЕВРЕМЕННОГО ВЫЯВЛЕНИЯ И ПРОФИЛАКТИКИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У РАБОТАЮЩИХ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ Г. КИЕВА

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика, г. Киев

Вступление. Оценка здоровья работающих и уровни заболеваемости работающего населения особенно актуальны в период социально-экономических перемен. Реформирование СЭС привело к ухудшению санитарно-эпидемиологического контроля организации профилактических (периодических) медицинских осмотров работающих.

Цель исследования. Обобщить результаты профилактических (периодических) медицинских осмотров работающих во вредных и опасных условиях труда за период 2008–2013 годов для разработки приоритетных методов профилактики.

Материалы и методы исследования. Проведен системный анализ и обобщение результатов профилактических (периодических) медицинских осмотров работающих во вредных и опасных условиях труда за период 2008–2013 годов.

Результаты исследований. Установлено, что общее количество работающего населения, занятого производственной деятельностью ежегодно уменьшается, а общее количество работающих во вредных условиях труда возрастает. Удельный вес женщин составляют около 30 % от общего количества работающих во вредных и опасных условиях труда. По результатам профилактических медицинских осмотров 2008–2013 годов на предприятиях г. Киева выявлено 63 случая профессиональных хронических заболеваний. Определены диспансерные группы и выявлен контингент работающих, подлежащих рациональному трудоустройству.

Выводы. Основной отраслью, которая формирует профессиональную заболеваемость в г. Киеве, является машиностроение. Во вредных и опасных условиях труда работает около 30 % работающего населения. За период исследования 2008–2013 годов наблюдается уменьшение количества работающих, подлежащих проведению профилактических медицинских осмотров. По результатам медицинских осмотров 51 % работников вредных и опасных профессий продолжают работать в неблагоприятных условиях, несмотря на рекомендации по рациональному трудоустройству. Реформирование СЭС привело к резкому снижению контроля организации профилактических медицинских осмотров. Необходимо немедленное утверждение положений об профпатологической службе Украины.

Ключевые слова: профессиональные заболевания, диспансеризация, профилактические медицинские осмотры, профилактика

Grechkovskaya N. V.

ROLE OF PREVENTIVE MEDICAL EXAMINATIONS FOR EARLY DETECTION AND PREVENTION OF OCCUPATIONAL DISEASES IN WORKERS AT ENTERPRISES IN KYIV

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education, Ukraine, Kiev

Introduction. The assessment of health of workers and morbidity, including occupational disease, due to changes in the socio-economic structure of the country, has become strongly important. The reform of the State Sanitary and Epidemiological Service has made its impact on the quality of the health service for workers, resulting in elimination of the sanitary-epidemiological service from the control over organization of preventive (periodic) medical examinations, significant violations of terms of developing sanitary-hygienic characteristics of work conditions for workers, suspected to occupational diseases.

The purpose of the study. To summarize the results of preventive (periodic) medical examinations of employees of certain categories of enterprises in Kyiv in dynamic observation of 2008–2013 to identify priority areas of prevention of occupational diseases.

Materials and methods. The systemized analysis of the results of preventive (periodic) medical examinations of employees in hazardous and dangerous working conditions in the dynamics of 2008–2013 was made on the basis of the accounting of forms of «operational information» concluded by TSLEK «Institute of Occupational Medicine Academy of Medical Sciences of Ukraine» and on the data of Fund of Social Insurance from accidents at work and occupational diseases of Ukraine.

Results. It is determined that the absolute number of workers engaged in production at enterprises in Kyiv decreases and the number of employees in hazardous and dangerous working conditions - is increasing. The share of women makes about 30 % of the total number of employees in hazardous and dangerous conditions. Within 2008–2013 it was recorded 63 cases of newly diagnosed chronic occupational diseases, was distinguished groups for dispensary examination and contingents of workers needed rational employment.

Conclusions. The main sector that creates professional pathology in Kiev, is machine-building industry. There are 29,14 % workers engaged in hazardous and dangerous working conditions. In the dynamics of the observation (2008–2013) there is a tendency to reduction of the percentage of coverage of preventive medical examinations of workers of certain categories and increasing number of employees which require rational employment. Almost 51 % workers, require transfer to other types of work, but they continue to work in hazardous and dangerous conditions. The reformation of the State Sanitary and Epidemiological Service removed the service from the control of the organization, conducting preventive medical examinations of employees of certain categories. Taking into consideration the large number of citizens, working under the influence of harmful and dangerous production factors there is an extremely important priority to develop methods of preventing occupational diseases.

Key words: occupational diseases, clinical examination, preventive medical examinations, prophylaxis

References

1. Basanets, A. V., Nahorna A. M. 2008, «Problems of occupational pathology in Ukraine and the role of occupational service in preservation of the manpower potential», Actual problems of occupational diseases in Ukraine, Conference proceedings, Dnepropetrovsk, pp. 4–6 (in Ukrainian).
2. Bogatyreva, R. V. 2011, Determinants of health and national safety. Kyiv: Avicenna, 446 p. (in Ukrainian).
3. Burshmanov, A. Y., Krestov, A. S. 2011, New aspects of preliminary and periodic medical examinations. Materials of the X All-Russian Congress «Profession and health». Moscow, pp. 92–93 (in Russian).
4. Gruzova, L. M., Lubyanova, I. P., Varivonchyk, D. V., Sokolova, M. 2007, Normative and legal support of the prophylaxis in occupational health. Collection of Abstracts «First All-Ukrainian Congress on medical law and social policy». Kyiv, pp. 42–43 (in Ukrainian).
5. Kundiyeu, Y. I., Nahorna, A. bM. 2005, «Occupational morbidity in Ukraine in the dynamics of a long-term survey», Ukr. J. Occup Health, no. 1, pp. 3–11 (in Ukrainian).
6. Kundiyeu, Y. I., Nahorna, A. M., Chernyuk, V. I. 2005, «The strategy of providing the safe working environment and preservation of workers' health in Ukraine for 2006-2010», Ukr. J. Occup Health, no. 3–4, pp. 4–10 (in Ukrainian).
7. Kundiyeu, Y. I., Nahorna, A. M. 2006, Occupational health in Ukraine. An epidemiological analysis. K. : Avicenna, 316 p. (in Ukrainian).
8. Timoshina, D. P., Lubyanova, I. P. 2008, «Occupational selection as an important social component in medical examinations of employees», Actual problems transport medicine, no. 3 (13), pp. 55–72 (in Ukrainian).

Надійшла: 24.02.2014 р.

Контактна особа: Гречківська Наталія Володимирівна, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, буд. 11, вул. Відпочинку, м. Київ, 03115. Тел.: + 38 0 44 424 34 42.